

TARİXİN QAN YADDAŞI

20 Yanvar faciəsindən 26 il keçir

Azərbaycanda yanvar ayının özünəməxsus xüsusiyyətləri var: bu, heç vaxt yadımdan çıxmıyan, yaddaşından silinməyən böyük bir faciə ilə bağlıdır. Daşnak-bolşevik qüvvələrinin 1918-ci ilin martında törətdiyi qırğınlar bizim bahar bayramımıza bir çalar qatdığı kimi, 26 ildir anılan 20 Yanvar faciəsi də yeni ilimizə ayrıca bir rəng verdi.

Qəhrəmanlıq salnaməsi

ma torpaqlarını nəyin bahasına olursa-olsun, azad edəcəkdir".

P.S. Uzun illər işğaldan əziyyət çəkən, öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda minlərlə qurban verən Vyetnamda Yeni il gecəsi vyetnamlılar parklarda, bağlarda və küçələrdə ocaqlar yandırır. Ocağın başına bir neçə ailə toplaşır, ocaqda bişirilən düyüden xüsusi şirniyyat hazırlayırlar və düşünür ki, bu, həm də dünyadan vaxtsız gedən yaxınların, doğmaların ruhları üçündür...

Bayram günlərində Çin küçələrindən keçən insanların isə əllərində fəner olur. Bu, həm də Yeni ildə öz yolunu işıqlandırmaq anlamına gəlir.

Bizim 20 Yanvarda yandırdığımız ocaqlar, şamlar isə heç vaxt itməyəcək, xatirələrimizdən sönməyəcək. Bakıda Vətən şəhidlərinə - 20 Yanvar şəhidlərinə böyük ehtiramla ucaldılan xatirə kompleksi xalqımızın müqəddəs and yerinə, ziyarətgahına çevrilib. Bu qədərbilənlik, bu ziyarət həm də Qarabağdakı böyük, möhtəşəm qələbədə xəbər verir.

Bəxtiyar QARACA,
Fərman BAĞIROV (foto),
"Azərbaycan"

1980-ci illərin axırlarında keçmiş Sovet İttifaqında gedən proseslər, ölkə rəhbərliyinin uğursuz "yenidənqurma" siyasəti, milli siyasətdə buraxılan kobud səhvlər hər yerdə olduğu kimi, Azərbaycanda da milli-azadlıq hərəkatının geniş vüsət almasına səbəb oldu. Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyətin kəskinləşməsinin əsas səbəblərindən biri də Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və "Dağlıq Qarabağ problemi"nin ortaya atılması idi. 1988-ci ilin noyabr-dekabr aylarında keçirilən ümumxalq mitinqləri, 1989-cu il dekabrın 31-də Naxçıvanda Azərbaycan-İran sərhədinin sökülməsi SSRİ rəhbərliyini həyəcanlandırmaya bilməzdi.

Elə bunun ardınca 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə heç bir xəbərdarlıq edilmədən Bakıya da-

xil olan sovet qoşun hissələri şəhərin müxtəlif rayonlarında yüzlərlə insanı qətlə yetirdi və ya ömürlük şikəstə çevirdi. Həlak olanlardan 123-ü kişi, 5-i qadın, 4-ü uşaq idi. Günahsız qurbanların sırasında digər millətlərin - rusların (6 rus), yəhudilərin (3 yəhudi) nümayəndələrini görəndə düşünürsən ki, işğalçının dini-imani, milliyəti olmur. Həlak olanların arasında öz vəzifə borcunu yerinə yetirən 4 milis işçisi, 1 həkim, o cümlədən 1 aspirant, 3 elmlər doktoru vardı.

Özü də bütün bunlar xüsusi bir şəraitdə icra olunurdu: Bakı şəhərində fəvqəla-

də vəziyyət tətbiq olunması haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 19 yanvar tarixli fərmanı ancaq yanvarın 20-də səhər saat 6-dan zirehli maşınlardan xalqa elan edilirdi. Çünki artıq o zaman Azərbaycan televiziyasının enerji bloku partladılmış, radiosunun səsi kəsilmişdi...

M.Qorbaçov 1995-ci ilin aprel ayında Türkiyədə səfərdə olarkən "Bakıda fəvqəladə vəziyyət elan etmək və oraya qoşun göndərmək mənim siyasi həyatımda ən böyük səhvim idi" deyərək öz günahını etiraf etsə də, bu onun bir dövlət rəhbəri ola-

raq məsuliyyətini azaltmadığı kimi, yaralı ruhların da ağrı-acısına kömək etmədi.

20 Yanvar hadisələri xalqımızın milli məniyyətinə, milli azadlıq ruhuna qarşı təcavüz idi. Lakin Azərbaycan xalqı öz qürurunu itirmədi, onun iradəsi qırılmadı. 20 Yanvar, eyni zamanda, xalqımızın tarixində bir qəhrəmanlıq səhifəsinə çevrildi. O gecə Azərbaycana qarşı törədilən cinayət, tökülən qanlar xalqın müstəqillik uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmədi, insanlar daha sıx birləşdi, onların mübarizliyi bir qədər də artdı. Məhz bu əzmin, iradənin sayəsində xalqımız öz müqəd-

dəs arzusuna - milli azadlığına qovuşa bildi, Azərbaycan müstəqil dövlət kimi dünya birliyinə daxil oldu.

Ancaq dövlət müstəqilliyimizin bərpasından sonrakı ilk illərdə Ermənistanın Azərbaycana ədalətsiz ərazi iddiası və təcavüzü nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizi iş-

ğal edildi və bu günə qədər respublikamızın ərazi bütövlüyü bərpa olunmayıb. Ona görə hər il 20 Yanvar faciəsinin ildönümündə hər bir Azərbaycan vətəndaşı, ordumuzun hər bir əsgəri, giziri və zabiti bir daha Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa ediləcəyi günü düşünərək,

öz sabahına daha inamla baxır. Dövlət başçısının dediyi kimi: "Hamı bilməlidir ki, sülh tərəfdarı olmağımıza baxmayaraq, müharibənin yenidən başlanmamasını və bu məsələnin sülh yolu ilə həllini istəməyimizə baxmayaraq, bizim səbrimiz də tükənməz deyildir. Azərbaycan öz doğ-